

**ÁLLAMPOLGÁRI JOGOK
ORSZÁGGYŰLÉSI BIZTOSA
ÁLTALÁNOS HELYETTESE**

1051 Budapest, Nádor u. 22.
1387 Budapest, Pf. 40.
Tel.: 475-7100 Fax: 269-1615

Ügyszám: OBH 1495/2006.
Ügyintéző: dr. Bassola Eszter

Dr. Kovács Kázmér
ügyvéd
Jogi és Érdekvédelmi Bizottság elnöke
Magyar Autóklub
Budapest
Rómer Flóris u. 4/a.
1024

Tisztelt Ügyvéd Úr!

Szíves tájékoztatásul megküldöm Önnek a budapesti parkolási társaságok eljárása vizsgálatának eredményeként elkészült jelentésemet. Vizsgálatom eredményes befejezéséhez nyújtott segítségét köszönöm. Arra a jövőben is számítok.

Eredményes munkát kívánok.

Budapest, 2007. 03. 07.

Üdvözlettel:

Takács Albert

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa általános helyettesének Jelentése

az OBH 1495 /2006 sz. ügyben

(Kapcsolódó ügyek: OBH 1469/2006, OBH 1657/2006, OBH 1740/2006, OBH 2018/2006, OBH 2079/2006, OBH 2550/2006, OBH 3323/2006)

Az eljárás megindulása

Számos olyan panasz érkezett Hivatalomhoz, amelynek előterjesztői a budapesti parkolási társaságok parkolási pótdíj kiszabásával kapcsolatos eljárását sérelmezték. A Hivatalomhoz forduló panaszosok főként a Budapest I.,II.,VI.,VII.,VIII.,XI. és XII. kerületeinek üzemeltetését ellátó, Centrum Parkoló Rendszer Kft. eljárását tartották aggályosnak.

A legtöbben azt sérelmezték, hogy a parkolási társaság a parkolást követően csak évekkel később küld ki fizetési felszólítást, amikor az autósok már nem tudnak az adott parkolási eseményre visszaemlékezni. Az évekkel később kiküldött fizetési felszólításokban már nemcsak a 30 napon túl meg nem fizetett várakozási díjkülönbözet és pótdíjtarozás megfizetésére hívják fel a gépjármű tulajdonosokat (üzembentartókat), hanem azon felül BM lekérdezési díj, késedelmi kamat és egyéb költségek megfizetésére is kötelezik az autósokat.

Sok panaszos azt tartotta aggályosnak, hogy a parkolási társaság anélkül szólítja fel az autósokat a parkolási és pótdíj megfizetésére, hogy a parkolás tényét, a parkolási eseményt bizonyítani tudná.

Voltak olyan panaszosok is, akik szerint az ellenőrzéskor nem is helyeztek el fizetési felszólítást az autójukon.

Többen sérelmezték az egyazon helyen és időben történt ismétlődő pótdíjiszabást.

Érkeztek Hivatalomhoz azzal kapcsolatban is beadványok, amelyek szerint a panaszosok szombati munkanapon történő parkolás miatt kaptak fizetési felszólítást, holott a fizető övezetet jelző közlekedési táblán és a parkolójegy automatán az áll, hogy hétfőtől péntekig kell parkolójegyet váltani, nem pedig munkanapokon.

Előfordult az is, amikor a parkolási társaság olyan parkolási esemény kapcsán szólította fel a panaszost parkolási díj és pótdíj megfizetésére, amely időpontokra vonatkozóan a panaszos megőrizte érvényes parkolójegyét.

Többen sérelmezték a parkolási társaságok eljárását amiatt is, hogy az ügyfélszolgálati irodán nem tartanak panaszkönyvet a szolgáltatást igénybe vevők számára. Az autósok által a fizetési felszólításokra tett észrevételekre hosszú idő - akár hónapok - elteltével válaszolnak és a legtöbb esetben ezek a levelek az észrevételekre érdemi választ nem tartalmaznak.

Érkeztek a Hivatalomhoz a parkolóautomaták nem vagy nem megfelelő működésével kapcsolatosan is beadványok.

Tekintettel arra, hogy a beadványokban felvetett problémák nem zárták ki a jogállamiság elvéből levezethető, jogbiztonság követelménye, a tisztességes eljáráshoz (Alkotmány 2. § (1) bekezdés) és a tulajdonhoz való jog (Alkotmány 13. § (1) bekezdés) sérelmének, illetve közvetlen veszélyének gyanúját, vizsgálatot rendeltem el.

Vizsgálatom eredményes befejezése érdekében áttekintettem az egyes parkolási társaságok, illetve parkolási társulások honlapján fellelhető adatokat. A panaszok alapján megkerestem a főpolgármestert, illetve valamennyi budapesti parkolási társaság ügyvezetőjét és az ügyekben tájékoztatást, illetve vizsgálat tartását kértem.

Tekintettel arra, hogy a különböző sajtóorgánumokból arról értesültem, hogy a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség (továbbiakban: Főfelügyelőség) és a Magyar Autóklub (továbbiakban: MAK) is foglalkozott a Hivatalomhoz érkezett panaszokban jelzett

problémákkal, a minél teljesebb körű tájékozódás érdekében megkerestem a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség főigazgatóját, illetve a Magyar Autóklub képviselőjét.

Előzmények

Budapest Főváros Közgyűlése 1993. március 11-én fogadta el a közterületi parkolásfejlesztési koncepciót, melynek célja a minél rövidebb idejű lakossági parkolás elősegítését szolgáló fizető övezeti parkolási rend bevezetése volt. A koncepció elfogadásakor a fővárosi önkormányzat feladat - és hatáskörét a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) és a fővárosi és a fővárosi kerületi önkormányzatokról szóló 1991. évi XXIV. törvény (föv. tv.), illetve a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kkt.) rendelkezései határozták meg.

A parkolásfejlesztési koncepció, illetve az említett rendelkezések alapján született meg a *Budapest főváros közterületein és erdőterületein a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról* szóló 38/1993. (XII.27.) Föv. Kgy. rendelet (továbbiakban: korábbi rendelet). A rendelet - többszöri módosításokkal 1995. július 1-től, tíz évig - 2005. VI. 30-ig volt hatályban.

2005. július 1-én lépett hatályba a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló 19/2005. (IV.22.) Föv. Kgy. rendelet (továbbiakban: rendelet), melynek célja többek között a főváros közútjain a levegőszennyezés és zajterhelés csökkentése, a forgalom csillapítása; a közutakon történő várakozás egységes, átlátható, racionális és méltányos szabályozása.

Budapesten 1999-ben alakult meg a Fővárosi Önkormányzatok Parkolási Társulása /FÖPT/ a VI., VII. és a VIII. kerület részvételével, amelyhez 2001-ben további négy budai kerület is - I., II., XI. és a XII. kerület - csatlakozott. Az FÖPT a parkolás üzemeltetésére 2000-ben nyílt pályázatot hirdetett, melyet a Centrum Parkoló Kft. nyert el tíz évre. Így a főváros I.,II.,VI.,VII.,VIII.,XI. és XII. kerületei közterületi parkolóhelyeinek üzemeltetését a Centrum Parkoló Kft. biztosítja, az általa alapított céltársaság, a Centrum Parkoló Rendszer Kft. közreműködésével. Budapesten további két önkormányzati tulajdonú parkolási társaság is üzemeltet közterületi fizető férőhelyeket. Az V. kerület területén a Fővárosi Közterületi Parkolási Társulás (FKPT) folytat üzemeltetési tevékenységet. A IX., XIII. kerületek valamint VI.,VII. és VIII. kerületek fővárosi tulajdonú útjainak üzemeltetését a Budapesti Önkormányzati Parkolási Kft. látja el. Budapest területein egyéb parkolási társaságok is végeznek parkolás üzemeltetést. Így a Margitsziget, őrzött P+R parkolóit a Fővárosi Közterület-fenntartó Rt., Budapest- Férihegy-Repülőtér területén a Budapest Férihegy Nemzetközi Repülőtéri Üzemeltető Rt. végez parkoltatást.

A Hivatalomhoz érkezett panaszok egy része 2005. június 30. előtt történt parkolási eseményre vonatkozott, így azokra a 38/1993. (XII.27.) Föv. Kgy. rendelet szabályai voltak alkalmazandóak vizsgálatom során. A panaszok kisebb részére a jelenleg is hatályos 19/2005. (IV.22.) Föv. Kgy. rendelet szabályait kellett alkalmazni.

A megállapított tényállás

A parkolási társaság általában hosszú idő - akár négy év - elteltével szólítják fel az autósokat pótdíjtartozásuk megfizetésére. A panaszok azt is tartalmazták, hogy évek múltával egyre nehezebb az egyes parkolási események felidézése, nem várható el az autósoktól, hogy visszaemlékezzenek egy több mint négy évvel ezelőtti időpontra. A parkolási eseményre vonatkozó parkolási díj megfizetését csak az érvényes parkolójegy megőrzésével lehetne bizonyítani, de nem található a parkolójegyeken arra való figyelmeztetés, hogy azokat 5 évig

kell megőrizni. A fizetési felszólítás postai úton történő megérkezését megelőzően semmilyen formában nem kapnak értesítést az érintettek a szabálytalan parkolásról és annak következményeiről.

Az évekkel később kiküldött fizetési felszólításokban a parkolási társaság nemcsak a 30 napon túl meg nem fizetett várakozási díjkülönbözet és pótdíjtarozás megfizetésére hívja fel a gépjármű tulajdonosokat (üzembentartókat), hanem azon felül igen nagy összegű - 5000 Ft - egyéb költség, BM lekérdezési díj és akár Ptk. szerinti késedelmi kamat megfizetésére is kötelezik őket.

A parkolási társaság nem bizonyítja a parkolási eseményt, a nyilvántartásukban való szereplést bizonyító erejűnek tekintik.

Nem a parkolási társaságok bizonyítják állításukat, hanem az autósokat kötelezik az ellenbizonyításra. Több beadvány szerint az érintettek a fizetési felszólítás kézhezvételét követően a parkolási társaságoknak címzett levélben a parkolási esemény részletes bemutatását, igazolását, bizonyítását kérték fotókkal, írásos jegyzőkönyvvel alátámasztva. A parkolási társaságok azonban csak 2004-től készítenek fényképfelvételt a parkolójegy nélkül parkoló gépjárművekről. A parkolási társaságok, illetve később a megbízásukból eljáró adósságbehajtó szerint a bizonyításhoz nem szükséges a fényképek, vagy egyéb dokumentumok csatolása, hiszen a zárt számítógépes rendszerbe felvitt adatok kizárják a tévedés lehetőségét. A számítógépes rendszer zártsága miatt nem lehetséges az adatokban változtatás.

A beadványok szerint a parkolási társaság érdemben nem ad választ az autósok által a fizetési felszólításokra tett esetleges észrevételekre. A legtöbb esetben a parkolási társaság csak annyit válaszol, - még akkor is, ha az autós megőrizte a vonatkozó időpontra érvényes parkolójegyet - hogy az eljárásuk a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelt.

Több parkolási társaság egy alkalommal, egy helyen történő parkolási esemény során, bizonyos időintervallumot követően, többször szab ki pótdíjat.

2005. okt. 31-én, illetve nov. 5-én szombati munkanapokon a Budapesti Önkormányzati Parkolási Kft. annak ellenére parkolási díjat számolt és küldött fizetési felszólítást, hogy a fizető övezetet jelző közlekedési táblán és a parkolójegy automatán az áll, hogy hétfőtől péntekig kell parkolójegyet váltani, vagyis nem munkanapokon.

Több esetben az automaták nem, vagy nem megfelelően működnek, illetve az azokon lévő információk elhelyezése sem megfelelő. Az automaták sok esetben egyáltalán nem működnek, illetve az azokon használhatóként feltüntetett pénzerméket sem fogadják el.

Érintett alkotmányos jogok

- jogállamiság elve [Alkotmány 2. § (1)]
- a jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való jog [Alkotmány 2. § (1) bekezdés]
- jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelménye [Alkotmány 2. § (1)]
- tulajdonhoz való jog [Alkotmány 13. § (1) bekezdés]

A vizsgálat megállapításai

I.

Elsőként hatásköröm fennálltát vizsgáltam.

Az Obtv. 16. § (1) bekezdése szerint az országgyűlési biztoshoz bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság [29. § (1) bekezdés], illetve közszolgáltatást végző szerv

4

eljárása, ennek során hozott határozata (intézkedése), illetőleg a hatóság intézkedésének elmulasztása következtében alkotmányos jogaival összefüggésben sérelem érte, vagy ennek

közvetlen veszélye áll fenn, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, illetve jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A 2/2005. Közigazgatási és Polgári jogegységi határozat rögzíti, hogy az önkormányzatok annak ellenére, hogy a fizetőparkolás és parkolásgazdálkodás rendszerét, rendeletalkotás útján gyakorolják, vagyis jogszabállyal szabályozzák, nem közhatalmi jogkört gyakorolnak, hanem a közszolgáltatás körébe tartozó feladatot látnak el.

A jogalkotó az országgyűlési biztosok jogértelmezésére bízta annak eldöntését, hogy mely szervek tekinthetők közszolgáltatónak. Az országgyűlési biztosok minden esetben közszolgáltatónak tekintik a hatóságnak nem minősülő, állami vagy önkormányzati feladatot ellátó szervezetet, különösen azokat, amelyek esetében a kérelmezőnek nincs lehetősége annak megválasztására, hogy az általa igényelt szolgáltatás igénybevételére kivel szerződjön, tekintettel arra, hogy azt csak korlátozott számú vagy csak kizárólag egyetlen szervtől veheti igénybe.

Az előbbiekből adódóan a parkolási társaságok az önkormányzat felhatalmazása alapján olyan állami feladatot látnak el - és ezzel szolgáltatást nyújtanak -, amely a parkolási társaságokon kívül más szervtől nem vehető igénybe. A főváros fizető övezeteiben az autósok kizárólag annál a parkolási társaságnál válthatják meg parkolójegyeiket, mely az adott területen jogosult parkolási díj beszedésére. Ebből következik, hogy a parkolással, mint a közterület közlekedési célú használata ráutaló magatartással, jogviszony keletkezik a parkolási díj beszedésére jogosult gazdálkodó szervezet és a gépjárművel parkoló személy között vagyis, a parkolási társaság közszolgáltatás nyújt, melynek vonatkozásában rendelkezem vizsgálati hatáskörrel.

II.

Ezt követően arra kerestem a választ, hogy a parkolási társaságok a nyilvántartásukban szereplő parkolási díj- és pótdíjtartozás iránti igényük érvényesítése során milyen eljárási szabályokat követnek és azok megfelelnek-e az alkotmányos követelményeknek.

A Legfelsőbb Bíróság 2/2005. sz., a parkolási díj bíróság előtti érvényesíthetőségéről szóló Közigazgatási és Polgári jogegységi határozatának indoklása szerint a járműnek fizető várakozóhelyen való parkolása a helyi közszolgáltatás igénybevételét jelenti, amellyel **a felek**

között polgári jogviszony keletkezik. A parkolás tényével a Ptk. 216. § (1) bekezdése szerinti ráutaló magatartással a gépjármű üzemeltetője tudomásul veszi, hogy a parkolóhelyen díjfizetésre köteles. Amennyiben a fizetési kötelezettségét elmulasztja, pótdíjfizetéssel tartozik.

Tekintettel arra, hogy 2006 dec. 22-ig a parkolási díj, pótdíj iránti igény érvényesítésére vonatkozóan egyéb jogszabály külön határidőt nem állapított meg, a parkolási társaságok a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 324. § (1) bekezdése alapján jártak el, tehát a Ptk. szerinti általános elévülési időn - 5 éven - belül

Fontos megemlíteni, hogy a hivatkozott jogegységi határozat vonatkozó rendelkezése - tehát a parkolási díj bíróság előtti érvényesíthetősége - a Kötv. módosításáról szóló 2006. évi IX. törvény 17. §-a értelmében hatályát veszítette. Az említett szakasz szerint ugyanis a Kötv. 48. §-ának (5) bekezdése helyébe 2006. II. 3-tól a következő rendelkezés lépett:

„(5) Az e törvényben meghatározott díjat, pótdíjat és bírságot - a 9/C. § (1) bekezdésében, 15. § (3) bekezdésében és a 33. § (2) bekezdésében meghatározott díj kivételével - a fizetés elmulasztása esetén adók módjára kell behajtani.”

Előzőekre figyelemmel a parkolási díj és pótdíj adók módjára történő behajtása már nem lehetséges, ezért a jogerős bírósági határozatok ismételt bírósági végrehajtás keretében kerülnek végrehajtásra.

érvényesítették követelésüket az autósokkal szemben. Így előfordulhatott olyan eset, hogy az autós csak közvetlenül az öt év lejárta előtt rövid idővel értesült arról, hogy a társaság nyilvántartása alapján pótdíjtarozást halmozott fel.

Az Országgyűlés a 2006. évi CX. törvény elfogadásával, 2006. dec. 22-i hatállyal módosította a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kkt.) egyes rendelkezéseit. A Kkt. 33. § (3) bekezdése szerint most már: Amennyiben az úthasználati díjat nem fizették meg, az (1) bekezdés a) és b) pontjában megjelölt közútkezelők, vagy az általuk megállapodás alapján megbízott, külön jogszabályban **meghatározott gazdálkodó szervezetek a jogosulatlan úthasználat időpontjától számított 60 napos jogvesztő határidőn belül kötelesek postára adni a külön jogszabály szerinti pótdíjfizetési felszólítást.** Ha az üzemben tartó (gépjárművezető) a helyszíni ellenőrzés alkalmával a pótdíjat nem fizette meg, e 60 napos jogvesztő határidő a helyszíni ellenőrzés időpontjától kezdődik. **A pótdíjfizetési kötelezettség egy év alatt évül el. A pótdíj után késedelmi kamat nem követelhető.**

A 2006. évi CX. törvény záró rendelkezései szerint amennyiben a - még 5 éves elévülési idejű - pótdíjfizetési felszólítást a törvény hatálybalépéséig - 2006. dec. 22-ig - nem adták postára, azt a törvény hatálybalépésétől számított 60 napon belül postára kell adni. A határidő jogvesztő jellegű. Ha a törvény hatálybalépését megelőzően keletkezett pótdíjfizetési kötelezettség elévüléséből a törvény hatálybalépésének időpontjában még több mint egy év van hátra, a követelés a törvény hatálybalépésétől számított egy éven belül elévül.

A jelenleg hatályos parkolási rendelet 41. § (1) bekezdése szerint a várakozási övezetekben a közúti várakozóhelyeken, illetve a fizető várakozóhelyeken a parkolásüzemeltető jogosult jelen rendeletben meghatározott díjfizetési feltételekkel történő várakozást ellenőrizni. A várakozási övezetekben közúti várakozóhelyeken díjfizetés nélkül várakozó gépjármű tulajdonosának a türelmi idő letelte után várakozási díjkülönbözetet és pótdíjat kell fizetnie. A türelmi idő egy óránál rövidebb időre történő díjfizetés esetén 5 perc, egy órára vagy annál hosszabb időre történő díjfizetés esetén 15 perc. A díjat, a díjkülönbözetet és a pótdíjat a tulajdonos önkormányzat felhatalmazásával rendelkező parkolásüzemeltető szedi be. Ha a várakozási díjkülönbözetet és a pótdíjat az esedékességet követő harminc naptári napon belül nem fizették meg, a tulajdonos önkormányzat vagy a tulajdonos önkormányzat felhatalmazásával rendelkező parkolásüzemeltető önállóan, saját nevében jogosult polgári peres úton érvényesíteni. [41. § (1)-(5)].

Annak ellenére, hogy a Hivatalomhoz érkezett panaszokban sérelmezett igényérvényesítési idővel kapcsolatos problémák a jövőre nézve a Kkt. fenti módosításával orvoslásra kerültek, a módosítást megelőzően történt parkolási eseményekkel kapcsolatos eljárások vonatkozásában megállapítható, hogy a parkolási társaságok **a tisztességes eljárásból való joggal és a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményével összefüggő visszásságot okoztak azzal,** hogy nem ésszerű időben hívták fel az autósokat fennálló parkolási díj és pótdíj tartozásuk megfizetésére.

A polgári jogi viszonyok esetén ugyanis - a Ptk. 4. § (1) bekezdése szerinti - együttműködési kötelezettség terheli a feleket. Eszerint a polgári jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni. Az együttműködési kötelezettség a polgári jogi jogviszonyok alanyainak egymással szembeni kölcsönös figyelmességével kapcsolatos minimum elvárást fejez ki. A Ptk. az együttműködés keretében általánosan érvényesülő elvként az adott helyzetben általában elvárható magatartás tanúsítását kívánja meg. Az elvárhatóság társadalmi elvárást fejez ki az adott magatartás vonatkozásában. A

szervezetekkel szemben a gazdaság és a társadalom bármely területén magasabb az elvárhatóság, mint a természetes személyeknél.

A Ptk. 277. § (4) bekezdése szerint a felek a szerződés teljesítésében együttműködésre kötelesek. A kötelezettnek a szerződés teljesítése érdekében úgy kell eljárnia, ahogy az az

6
2

Ilyen hozzászólás felelhető a http://index.hu/homar/index.php?title=title_266&more=1&c=1&tb=1&pb=1 internetes honlapon, illetve a Főfelügyelőség is jelezte a problémát.

adott helyzetben általában elvárható, a jogosultnak pedig ugyanilyen módon elő kell segítenie a teljesítést. Az (5) bekezdés alapján pedig a felek a szerződés teljesítését érintő minden lényeges körülményről kötelesek egymást tájékoztatni.

A parkolási társaságok eljárása a polgári jogviszony alanyainak egyenlőségére és együttműködésére vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel és társadalmi elvárással nem állt összhangban a panaszokkal érintett ügyekben.

Mind a Főfelügyelőség, mind a MAK a megkeresésemre adott válaszában a rövidebb igényérvényesítési idő szükségességét hangsúlyozta. A Főfelügyelőség válaszában a jogszabály módosítását tartotta szükségesnek annak érdekében, hogy a díj, illetve pótdíj érvényesíthetőségének határideje maximum 30 nap legyen. Kifejtette, hogy nem életszerű és nem elvárható követelmény ugyanis, hogy a gépjármű tulajdonosok évekre visszamenőleg összegyűjtsék és megőrizzék a parkolási díj kifizetését igazoló bizonylatokat. Elvárható azonban a parkolási társaságtól, hogy a fizetési felszólítással ne várjon hosszabb ideig, mint ameddig életszerűen egy mindennapos jogügylet tekintetében a befizetési bizonylatot meg szokás őrizni. A nyári melegben egyébként a gépjármű műszerfalára elhelyezett hőpapiros parkolójegyek fél óra parkolás után nehezen olvashatóvá válhatnak és évek múltával még nehezebb a parkolási idő, illetve hely megállapítása a bizonylatok alapján .

Mindezek alapján indokoltá vált az igényérvényesítést egy olyan ésszerű időtartamhoz kötni, amelyen belül még elvárható az autósoktól annak bizonyítása, hogy az adott időszakra és helyre vonatkozóan érvényes parkolójeggyel rendelkeztek. Ennek tesz eleget a már hivatkozott 2006. évi CX. törvény.

III.

Azt is vizsgáltam, hogy ha a parkolási eseményhez képest évekkel később küld fizetési felszólítást a parkolási társaság a díjat nem fizető autósok, annak milyen jogi következménye lehet. Az általam megkeresett parkolási társaság szerint ha *a pótdíjfizetési felszólítás kiadása, illetve annak továbbítása a központi adatbázisba a rendeletben - 19/2005. (IV.22.) Főv. Kgy. rendelet - előírtak szerint történt, önmagában bizonyító erejű.* A fizetési felszólítások gépjármű szélvédőjén történő elhelyezése mind a Főfelügyelőség, mind a MAK szerint sem megfelelő.

A fizetési felszólítás gépjármű szélvédőjén történő elhelyezése álláspontom szerint is önmagában alkalmatlan a fizetési kötelezettség elmulasztásáról való felhívás megtörténte, hiszen azt például a szél lefújhatja, eső eláztathatja, harmadik személy eltávolíthatja.

Ebből pedig az is következik, hogy a parkolót igénybe vevő autóst ilyen nem megfelelő tájékoztatásra alapozva parkolási díj és pótdíj fizetésre kötelezni, **sértheti a jogbiztonság elvét és a tisztességes eljáráshoz való jogot.**

IV.

A következőkben a parkolási esemény bizonyításának körülményeit vizsgáltam.

A parkolási társaság megkereséseimre adott válasza szerint „*a társaság a Fővárosi Önkormányzatok Parkolási Társulásával kötött üzemeltetési szerződés értelmében a parkolási rendszert a mindenkor hatályos Fővárosi közgyűlési rendeletben előírtak szerint üzemelteti. Az*

ügyek kivizsgálása során megállapításra került, hogy a pótdíjfizetési felszólítás kiadása (csomag elhelyezése a gépjármű szélvédőjén), illetve annak továbbítása a zárt központi adatbázisba a rendeletben előírtak szerint, a fizetési felszólítás tartalmával megegyezően

7

³ Különösen a Pp. 3.§ (3); 164. § (1)

történt. Az alábbiak szerint: az ellenőrzést végző szerv a pótdíjfizetési felszólításokat hordozható (kézi) számítógép és nyomtató segítségével adja ki, s ezen felszólítások követhető és ellenőrizhető módon egy irodai számítógéprendszerbe kerülnek további nyilvántartás céljából.” Ezen kívül „... a pótdíjfizetési felszólítás kiadása, illetve annak továbbítása a központi adatbázisba a rendeletben előírtak szerint történt, így az önmagában bizonyító erejű.” „Azok [...pótdíjazási események] további bizonyítást nem igényelnek.”

Azon kérdésemre, hogy a parkolási társaságnak van-e másolata a fizetési felszólításról, ha nincs, mi az oka, az ügyfélszolgálati igazgató a következő tájékoztatást adta: „...nem szükséges és semmi nem is indokolja a pótdíjfizetési felszólítás másolatának alkalmazását. A parkolóhely a gépkocsi ideiglenes, parkolási célú elhelyezését szolgálja. A parkolási díj azzal válik esedékessé, hogy a gépkocsi a parkolóhelyen megáll. Ennek megfelelően a rendelet szerint a fizetési kötelezettség elmulasztása, illetve az időtűllépés esetén jogszerűen kerül megállapításra a pótdíjfizetés iránti kötelezés.”

Az ügyfélszolgálati igazgató válaszában azt is kifejtette, hogy „mivel a rendeletben előírtak szerint jártak el, önmagában az a tény, hogy adatbázisuk tartalmazza az adott pótdíjazási eseményt, bizonyító erejű. 2004. február óta, az ügyfélszolgálati munkát fényképfelvételek is segítik, amelyek szintén alátámasztják a parkolási események tényét.”

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósan fogadja el. Az, hogy a parkolási társaságok pusztán azt a tényt, hogy egy adott személygépkocsi a nyilvántartásukban szerepel, bizonyító erejűnek tekintik, nem menti fel őket azon kötelezettségük alól, hogy a parkolás tényét megfelelően bizonyítsák.

Digitális fényképfelvételeket csak 2004. február óta készítenek az autókról a parkolási társaságok. Ezt megelőzően a nyilvántartásukban való szereplést a parkolási társaságok már bizonyító erejűnek tekintették a fizetési kötelezettség szempontjából. A digitális fényképfelvételek készítése óta parkolási társaság követelésének megalapozatlanságát csak abban az esetben tudná a fizetésre kötelezett megfelelően bizonyítani, ha a digitális felvétel meghamisított voltára hivatkozna. E tekintetben azonban a bizonyítási teher nem a parkolási társaságot terheli.

A parkolási társaság és a parkolási szolgáltatást igénybe vevő jogviszonyában a bizonyítási teher átfordulását jelentő körülmény - mint ami pl. a vélelmek esetén fennáll - nincs.

A Magyar Autóklub képviselőjének válasza azt is tartalmazta, hogy volt olyan eset, amikor a pótdíjazás során téves vagy nem pontos adatok kerültek rögzítésre pl. a gépjármű színe, típusa vonatkozásában. Ez abból adódott, hogy az adatbevitelt követően a társaság zárt rendszerébe a parkolóőr által - alappal vagy alaptalanul - betáplált adatok kerültek be. Az a tény, hogy a parkolóőr által a kézi számítógépbe betáplált adatok megegyeznek a gépjármű-nyilvántartás rendszerében szereplő adatokkal, még nem bizonyítja, hogy az adott gépjármű ténylegesen a megjelölt helyen és időben parkolt.

A parkolási társaságok bizonyítási kötelezettsége független attól, hogy az általuk folytatott tevékenység a 28/1993 (XII.27.) Fővárosi Közgyűlési rendelet vagy a 19/2005 (IV.22) Fővárosi

közgyűlési rendelet mellékletében meghatározott műszaki feltételeknek megfelel-e. Ezen rendeletben előírt technikai előírások esetleges betartása ugyanis nem jelenti azt, hogy a parkolási társaságokra nézve ne lennének kötelezően alkalmazandóak a Pp. bizonyításra vonatkozó rendelkezései³.

Megállapítottam, hogy a parkolási társaságok a **jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményével, valamint a tulajdonhoz való joggal összefüggő visszasság**⁸

közvetlen veszélyét okozzák azzal, ha nem bizonyítják megfelelően a parkolási eseményt, hanem pusztán a nyilvántartásukban való szereplést bizonyító erejűnek tekintik.

V.

Nem mellőzhettem annak megállapítását sem, hogy amennyiben a fizetési felszólítás alapján, annak címzettje a parkolási esemény megtörténtének bizonyítására kéri a parkolási társaságot és azt érdemi válasz, valamint indokolás nélkül elutasítják, **a parkolási társaság a jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggő visszasságot okoz.**

VI.

Az egyazon helyen és időben történt parkolás során kiszabott, ismételt pótdíjazással kapcsolatban a következőket állapítottam meg.

Az ügyfélszolgálati igazgató a megkeresésemre adott válaszlevelében a korábbi rendelet 28. § (1)-(3) bekezdéseire alapozta az egyazon helyen és időben történt parkolás során kiszabott többszöri pótdíjat.

A parkolási társaság ügyfélszolgálati igazgatójának válasza a már hatályon kívül helyezett rendelet alkalmazására vonatkozóan a következő volt: *„a pótdíj annak szankcionálása, hogy a gépjármű tulajdonosa a jogszabályban előírt várakozási rend szabályait megsértve parkolt, így annak megfizetése nem jelenti a további parkolási díj megváltását. Amennyiben továbbra is parkolni kíván, a rendeletet betartva meg kell fizetni a várakozási díjat.”*

A jelenleg is hatályos rendelkezésekkel kapcsolatban a főpolgármester azt fejtette ki, hogy *„a rendelet gyakorlati alkalmazása során meghatározó jelentősége van annak, hogy a parkolás időben korlátozott várakozási övezetben történik-e. A rendelet 17., 41. és 53.§-ainak összefüggése alapján a korlátozott időtartamú várakozási területeken a díjfizetés nélküli parkolás pótdíjfizetési kötelezettséget keletkeztet, mely az adott területre érvényes várakozási időtartam lejártát követően, további (folyamatos) díjfizetés nélküli igénybevétel esetén ismételten kiszabható.”*

A főpolgármester levelében arra is utalt, hogy *„a rendelet valóban nem rendelkezik az egy napon kiszabható várakozási díjkülönbözetek és pótdíjak darabszámáról.”*

A parkolási társaság ügyfélszolgálati igazgatója szerint a jelenlegi rendelet 41. § (2) és (3) bekezdése, valamint az 53. § értelmezése alapján *„a pótdíjazási események jogszerűen történtek, hiszen a pótdíjazás egy órai várakozási díj megfizetését jelenti, és maga a pótdíj nem jelenti a további parkolások megváltását.”*

A parkolási társaságok egy helyen, egy időben történt parkolás esetén történő többszöri, ismételt pótdíjazásával kapcsolatban megállapítottam, hogy a parkolási társaságok eljárásuk során önkényesen értelmezik a közgyűlési rendeletek rendelkezéseit és ezzel a **jogállamiság elvével, továbbá a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggő visszasságot okoznak**. Sem a korábbi, sem pedig a hatályban lévő rendelet nem hatalmazza fel ugyanis a parkolási társaságot arra, hogy egy helyen, egy alkalommal történő parkolás esetén - függetlenül attól, hogy az korlátozott idejű vagy korlátlan időtartamú várakozási övezetben történik-e - többször szabjon ki

pótdíjat. Ezt a főpolgármester azon nyilatkozata is alátámasztotta, hogy a közgyűlési rendeletek nem szabályozzák az egy napon kiszabható várakozási díjkülönbözetek és pótdíjak darab számát.

9

4

A fizető övezetet jelző közlekedési táblán az áll, hogy hétfőtől péntekig reggel 8 órától délután 6 óráig kell a jegykiadó automatáknál a parkolásért fizetni.

VII.

A szombati munkanapon - 2005. okt. 31., illetve nov. 5. - történő parkolás ügyében Hivatalomhoz érkezett beadvány a Budapesti Önkormányzati Parkolási Kft. eljárását sérelmezte. A panaszos szombati munkanapon történő parkolás miatt kapott fizetési felszólítást, pedig a fizető övezetet jelző közlekedési táblán és a parkolójegy automatán levő tájékoztatás szerint hétfőtől péntekig kell parkolójegyet váltani. A tájékoztató munkanapokról nem rendelkezik.

E kérdésben a közgyűlési rendelet 17. § (2) bekezdése az irányadó. Eszerint amennyiben magasabb szintű jogszabály a naptár szerinti munkarendtől eltérést ír elő, úgy szombati napokon a munkanapi üzemidőt kell alkalmazni.

A főpolgármester megkeresésemre azt a választ adta, hogy „a 2005. évi október 31. és november 5. napokon történő munkarendváltásról a Főpolgármesteri Hivatal közleményt adott ki, melyet mind az írott, mind az elektronikus sajtóban többször ismertettek. Mindezek alapján a parkolás üzemeltetője a fővárosi rendelet betartásával jogosan szabott ki pótdíjat azokra, akik a parkolási díj megfizetése nélkül várakoztak.”

A Főfelügyelőség álláspontja szerint „egyértelműen szabályozni szükséges a szombati vagy munkaszüneti napokon való ingyenes parkolás lehetőségét.”

Megállapítottam, hogy **a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető megfelelő tájékoztatás követelménye sérül azzal, ha** a parkoló automatákon lévő táblák nem tájékoztatnak teljesszűrésen a fizetés rendjéről, vagyis nem utalnak a szokásos munkarendtől eltérő munkanapon való fizetési kötelezettségre.

VIII.

Ahogy jelentésem I. pontjában megállapítottam, a parkolási társaságok közszolgáltatást nyújtanak. A fizető övezetekben az autósok csak a parkolási díj ellenében vehetik igénybe a parkolási társaságok által üzemeltetett parkolóhelyeket. A polgári jogi jogviszony alapvető sajátossága a szerződések területén a szolgáltatás - ellenszolgáltatás arányossága elvének érvényesülése. Azzal pedig, hogy az autós a fizető parkolót igénybe veszi és a díjat kifizeti, ráutaló magatartásával szerződést köt a parkolási társasággal. Ennek megfelelően elvárható a parkolási társaságoktól, hogy a gépjármű tulajdonosok (üzembentartók) által fizetett parkolási díjak ellenértékéért azzal arányban álló szolgáltatást nyújtsanak.

A parkolási társaságok által nyújtott közszolgáltatás nem merülhet ki csak a parkolóhely biztosításában, magában kellene, hogy foglalja:

- az automaták megfelelő működését, rendelkezésre állást
- a parkolóhelyek rendben és tisztán tartását,
- az egyes parkolási társaságok által rendszeresített parkolójegyek kompatibilitását.

A polgári jogi jogviszonyokban érvényesülő szolgáltatás - ellenszolgáltatás arányossága elve tágabb értelemben az Alkotmány 2.§ (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elve részét képezi. Ezért amennyiben ez - szolgáltatás- ellenszolgáltatás arányossága - az elv nem teljesszűrésen érvényesül a szolgáltatás nyújtása során, vagyis:

- az automaták nem működnek megfelelően
- a parkolóhelyek nem felelnek meg a minimális tisztán - és rendben tartás feltételeinek

- és a parkolójegyek nem használhatóak egységesen az egyes parkolási társaságok üzemeltetési területén, akkor közvetlenül *sérülhet* a jogállamiság követelménye.

10

IX.

A megkereséseimre a Centrum Parkoló Rendszer Kft. sok esetben - így a parkolóautomaták kompatibilitása tárgyában sem - nem válaszolt érdemben. Az egyedi, konkrét panaszokkal kapcsolatban feltett kérdéseimre a legtöbb esetben a parkolási társaság válaszában lényege a következő volt: „Társaságunk a pótdíjazási események során jogszerűen jár el, így azok további bizonyítási eljárást nem igényelnek”.

Mivel a Centrum Parkoló Rendszer Kft. a megkereséseimben feltett kérdésekre több esetben nem adott érdemi választ, ezzel akadályozva ombudsmani feladataim megalapozott teljesítését, megállapítottam, hogy **a jogállamiság elvével összefüggő visszásságot okozott.**

X.

Végül megjegyzem, hogy jelen jelentésem nem tartalmaz olyan megállapításokat, amelyek a Kkt. módosításával összefüggő, a parkolási társaságok általi rohamszerű parkolási díj és pótdíj fizetési felszólítások kiküldésével kapcsolatosak, mivel vizsgálatomnak ez nem volt tárgya. Amennyiben ilyen panaszok érkeznek Hivatalomhoz és hatásköröm megállapítható azok vizsgálatára, külön eljárást indítok.

Intézkedéseim

Az Obtv. 21. § (1) bekezdése alapján kezdeményezem Budapest főváros közgyűlésénél - illetve a fővárosi tulajdonú utak esetén a főpolgármesternél, a kerületi tulajdonú utak esetén a kerületi önkormányzatok polgármestereinél -, hogy a feltárt alkotmányos jogokkal összefüggő visszásságok jövőbeni elkerülése érdekében tegye meg a szükséges intézkedéseket, különös tekintettel annak érdekében, hogy

- a parkolási társaságok megfelelő módon tájékoztassák a fizetésre kötelezetteket pótdíjfizetési kötelezettségük beálltáról
- a parkolási társaságok az általuk kiküldött fizetési felszólításokban ne csak a nyilvántartásukban való szerepléssel, hanem egyéb, a Pp. bizonyításra vonatkozó rendelkezéseinek is megfelelő módon bizonyítsák a követelésük alapjául szolgáló szabálytalan parkolási eseményeket
- a parkolási társaságok a panaszok kivizsgálása során a teljeskörű tájékoztatásra törekedjenek az autósok irányában
- az egyazon helyen és időben történő parkolás során történő ismételt pótdíjazás pontos szabályozásra kerüljön
- a parkolási szolgáltatást igénybe vevők tájékoztatása megfelelő legyen - jól látható, minden szükséges információt tartalmazzon -, a parkolóautomatákon található, illetve a közlekedési táblák jelzései ne legyenek félrevezetőek
- az ombudsmani megkereséseket időben és teljeskörűen teljesítsék.

Az Obtv. 21. § (1) bekezdése alapján kezdeményezem továbbá Budapest főváros főpolgármesterénél, a kerületi önkormányzatok polgármestereinél, az egyes parkolási társaságok vezetőinél, hogy jelen jelentésem VIII. pontjában szereplő szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányossága elve figyelembe vételével tekintsék át a parkolás tárgyában létrejött szerződésüket és annak eredményeként módosítsák, illetve egészítsék ki azt.

Budapest, 2007.

Takács Albert

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa
általános helyettesének

JELENTÉSE

az OBH 1495/2006. számú ügyben

Érintett szervek: - Budapest főváros közgyűlése

- Budapest kerületi önkormányzatai

- budapesti parkolási társaságok

2007.